

Szkoła Promująca Zdrowie

Zdrowie

- **Stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko brak choroby lub kalectwa i niepełnosprawności.**
definicja WHO 1948

Zdrowie

Edukacja

- Zdrowie jest zasobem dla edukacji
- Edukacja jest zasobem dla zdrowia
- Szkoła jako siedlisko dla zdrowia

- Wzmocnieniem edukacji zdrowotnej jest promocja zdrowia
- Program Szkoła Promująca Zdrowie (SzPZ)

Formalno-prawne aspekty realizacji SzPZ w Polsce

Porozumienie Ministrów

- W Polsce podstawą do rozwoju i wspierania SzPZ jest Porozumienie z dnia 23 listopada 2009 r. o współpracy między Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Zdrowia i Ministrem Sportu i Turystyki w sprawie promocji zdrowia i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Par. 1 Współpraca pomiędzy stronami Porozumienia ma na celu (m.in.):

- Wspieranie i upowszechnianie działań polskich szkół należących do Europejskiej Sieci „Szkoły dla Zdrowia w Europie” oraz wspieranie rozwoju współpracy w tym zakresie.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020

- Upowszechnianie koncepcji Szkół Promujących Zdrowie

Fundamenty SzPZ

- Podstawa koncepcji SzPZ
- **Promocja zdrowia** jest procesem umożliwiającym ludziom kontrolowanie czynników warunkujących zdrowie w celu jego poprawy (wzmocnienia). Działania ukierunkowane są na:
 - zwiększenie **motywacji, umiejętności i zdolności jednostek** do dbałości o zdrowie;
 - **zmiany warunków środowiskowych**, tak aby sprzyjały zdrowiu jednostek i członków danej społeczności / społeczeństwa.

Kluczowe wartości sieci „Szkoły dla Zdrowia w Europie”

1. **Równość** – równy i pełny dostęp do edukacji i zdrowia wszystkich uczniów
2. **Ciągłość i kontynuacja działań** – ścisły związek między zdrowiem, edukacją i rozwojem, przygotowanie uczniów do roli odpowiedzialnych i pozytywnie nastawionych członków społeczeństwa.
3. **Włączanie** – szkoła jako społeczność ucząca się, w której wszyscy są szanowani i obdarzani zaufaniem. Dobre relacje między członkami społeczności szkolnej.

Kluczowe wartości sieci „Szkoły dla Zdrowia w Europie”

4. **Upodmiotowienie i rozwijanie kompetencji do działania** – umożliwienie uczniom i pracownikom szkoły aktywny udział w ustalaniu celów i działaniach dla ich osiągnięcia.

5. **Demokracja** – działania są oparte na wartościach demokratycznych, respektowaniu praw i braniu odpowiedzialności.

Filary SzPZ (I)

- 1. Całościowe podejście do zdrowia w szkole** – spójność między określoną na piśmie polityką szkoły a jej codzienną praktykę:
 - edukacja zdrowotna ukierunkowana na uczestnictwo, rozwijanie kompetencji do działania i umiejętności życiowych,
 - branie pod uwagę tego, jak uczniowie rozumieją zdrowie i dobre samopoczucie,
 - tworzenie polityki na rzecz zdrowia,
 - tworzenie środowiska fizycznego i społecznego sprzyjającego zdrowiu,
 - budowanie dobrych relacji między szkołą, rodzicami a społecznością lokalną,
 - efektywne korzystanie ze świadczeń pracowników medycznych.

Filary SzPZ (II)

2. **Uczestnictwo** – podstawowym warunkiem skuteczności działań jest uczestnictwo i zaangażowanie uczniów, pracowników i rodziców w to co dzieje się w szkole, rozwija to ich poczucie współtworzenia, sprawstwa
3. **Jakość szkoły** – zdrowi uczniowie lepiej się uczą, zdrowi pracownicy lepiej pracują i mają większą satysfakcję z pracy
4. **Dowody** – wyniki badań wskazują na skuteczność całościowego podejścia do zdrowia w szkole w zakresie rozwiązywania niektórych problemów (np. zdrowie psychiczne, żywienie, używanie substancji psychoaktywnych)
5. **Szkoła a społeczność lokalna** – szkoły promujące zdrowie angażują się w życie społeczności lokalnej, działają na rzecz wzmocnienia kapitału społecznego i świadomości zdrowotnej jej członków.

Strategie tworzenia SzPZ

Specyficzne podejścia w promocji zdrowia

- Podejście siedliskowe
- Podejście „od ludzi do problemu
- Podejście uczestniczące

Organizacja polskiej sieci szkół promujących zdrowie (SzPZ) - liczba szkół w sieci 3400

I. Poziom krajowy – koordynacją rozwoju SzPZ w Polsce zajmuje się krajowy koordynator szkół promujących zdrowie i Zespół ds. Promocji z Zdrowia w Szkole Ośrodka Rozwoju Edukacji.

II. Poziom wojewódzki – koordynacją zajmuje się wojewódzki koordynator szkół promujących zdrowie – funkcję tę pełnią pracownicy kuratorium oświaty lub placówki doskonalenia nauczycieli. Na poziomie wojewódzkim w większości sieci działają także zespoły wspierające, w skład których wchodzi przedstawiciele różnych instytucji z resortu zdrowia i edukacji współpracujących na rzecz szkół promujących zdrowie na danym terenie.

III. Poziom rejonowy – w niektórych sieciach wojewódzkich działa kilka mniejszych sieci rejonowych, co ułatwia koordynację oraz bezpośrednie wspieranie szkół. Koordynacją tych sieci zajmują się pracownicy delegatur KO, placówek doskonalenia nauczycieli lub szkół.

IV. Poziom szkolny – w każdej szkole promującej zdrowie działa szkolny koordynator – kluczowa osoba w tworzeniu szkoły promującej zdrowie oraz zespół ds. promocji zdrowia (przedstawiciele wszystkich grup społeczności szkolnej, osoby aktywne, zaangażowane, wspierające koordynatora).

Definicja Szkoły Promującej Zdrowie

- **Szkoła promująca zdrowie to szkoła, która we współpracy z rodzicami uczniów i społecznością lokalną:**
 - **systematycznie i planowo tworzy środowisko społeczne i fizyczne sprzyjające zdrowiu i dobremu samopoczuciu społeczności szkolnej,**
 - **wspiera rozwój kompetencji uczniów i pracowników w zakresie dbałości o zdrowie przez całe życie.**

Standardy Szkoły Promującej Zdrowie

Nr standardu	Nazwa standardu
1	Koncepcja pracy szkoły, jej struktura i organizacja sprzyjają uczestnictwu społeczności szkolnej w realizacji działań w zakresie promocji zdrowia oraz skuteczności i długofalowości tych działań
2	Klimat społeczny szkoły sprzyja zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz rodziców uczniów
3	Szkoła prowadzi edukację zdrowotną i program profilaktyki dla uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz dąży do poprawy skuteczności działań w tym zakresie
4	Warunki oraz organizacja nauki i pracy sprzyjają zdrowiu i dobremu samopoczuciu uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz współpracy z rodzicami
Oczekiwa- ne efekty działań	Dobre samopoczucie w szkole członków społeczności szkolnej Podejmowanie działań dla umacniania zdrowia przez uczniów i pracowników

Co jest potrzebne do tworzenia szkoły promującej zdrowie?

1. Poznanie i zrozumienie koncepcji szkoły promującej zdrowie
2. Uczestnictwo i zaangażowanie społeczności szkolnej – nauczycieli, pracowników niepedagogicznych, uczniów i ich rodziców, konieczne zaangażowanie i wsparcie ze strony dyrektora szkoły
3. Stworzenie w szkole struktury koordynującej działania: szkolny koordynator ds. promocji zdrowia oraz zespół ds. promocji zdrowia
4. Długofalowość działań
5. Systemowość działań – planowanie i ich ewaluacja
6. Dążenie do powiązania działań w zakresie promocji zdrowia z podstawowymi celami i zadaniami szkoły
7. Współpraca ze społecznością lokalną i innymi szkołami

Etapy tworzenia szkoły promującej zdrowie

1. Diagnoza
2. Planowanie działań i ich ewaluacji
3. Działania – realizacja planu
4. Ewaluacja wyników działań

Poradniki

Szkoła Promująca Zdrowie

Przedszkole Promujące Zdrowie

Krajowy Certyfikat Szkoła Promująca Zdrowie/Przedszkole Promujące Zdrowie nadaje szkole lub przedszkolu Minister Edukacji Narodowej na podstawie rekomendacji udzielonej przez Centralną Kapitułę Krajowego Certyfikatu działającą przy ORE.

Przyznanie certyfikatu jest potwierdzeniem, że placówka pracują zgodnie z modelem szkoły promującej zdrowie oraz wyrazem uznania dotychczasowych osiągnięć, które są wynikiem wieloletniej i systematycznej pracy.

Krajowy Certyfikat Szkoła Promująca Zdrowie / Przedszkole Promujące Zdrowie

Warunki ubiegania się:

- Spełnienie wymagań z Procedury nadawania Krajowego Certyfikatu:
 - działania z zakresu promocji zdrowia wpisane są w koncepcji pracy szkoły/przedszkola,
 - dokonanie autoewaluacji działań w zakresie 4 standardów,
 - szkoła/przedszkole jest członkiem wojewódzkiej sieci i posiada wojewódzki certyfikat co najmniej od 3 lat,
 - prowadzi podstronę internetową pn. Szkoła Promująca Zdrowie / Przedszkole Promujące Zdrowie,
 - dokona publicznej prezentacji wyników autoewaluacji,
 - uzyska rekomendację wojewódzkiego koordynatora.
- Krajowy Certyfikat nadawany na okres 5 lat

W ramach upowszechniania idei Szkoły Promującej Zdrowie w Ośrodku Rozwoju Edukacji prowadzone są następujące działania:

- udzielanie wsparcia i konsultacji wojewódzkim koordynatorom
- szkolenia dla wojewódzkich, rejonowych i szkolnych koordynatorów ds. promocji zdrowia oraz przedstawicieli wojewódzkich zespołów wspierających
- opiniowanie wniosków i rekomendowanie szkół i przedszkoli do Krajowego Certyfikatu Szkoła Promująca Zdrowie oraz Krajowego Certyfikatu Przedszkole Promujące Zdrowie
- opracowanie i upowszechnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia w szkole na stronie internetowej ORE
- opracowanie standardów, wskaźników i narzędzi do autoewaluacji działań w szkole promującej zdrowie, dostępne na stronie internetowej ORE
- upowszechnianie przykładów dobrej praktyki szkół promujących zdrowie – prowadzenie Banku Dobrych Praktyk na stronie internetowej ORE
- inicjowanie i koordynowanie w Polsce działań podejmowanych przez Europejską Sieć Szkół dla Zdrowia w Europie, np. upowszechnianie programu HEPS – Ruch i Zdrowe Żywnienie w Szkole
- reprezentowanie Polski w Europejskiej Sieci Szkół dla Zdrowia w Europie oraz współpraca z europejskimi partnerami